

Pelotonscommandant logistiek, een nieuwe functie

In het onderdeel logistiek van het programma Grootschalig en Specialistisch Optreden Brandweer Nederland (GBO-SO) is het afgelopen jaar hard gewerkt aan de nieuwe functie van pelotonscommandant logistiek (PC-LOG). Voor deze functie is ook een cursus ontwikkeld. De pilot daarvan is inmiddels afgerond. Wat houdt deze functie in? En hoe heeft de eerste lichter de pilotopleiding ervaren?

DOOR JILDOU VISSER

Samen met een projectgroep uit verschillende regio's in het land heeft projectleider Frank Lutke Schipholt de functie en het kwalificatiedossier het afgelopen jaar uitgewerkt. 'De PC-LOG is verantwoordelijk voor het logistiek peloton. Deze functie is in het leven geroepen om meer structuur en leiding te geven aan de logistieke processen bij grote incidenten. Hij of zij moet in het veld actief meedenken met de taakcommandant, Officier van Dienst (OvD) of de Hoofd-officier van Dienst (HOvD) en vooruit denken in wat in een incident nodig gaat zijn. Dan gaat het bijvoorbeeld om de aflossing, eten, drinken en ademlucht, maar ook om een graafmachine. 'Het is een functie die op dit moment in de regio's verschillend wordt ingevuld. 'De ene regio heeft deze taak neergelegd bij een OvD, een andere bij een HOvD en weer een andere regio laat een specialist komen. Die verschillen blijven voorlopig nog even. De bedoeling van deze nieuwe functie en de cursus is dat de personen die deze taak hebben, in ieder geval dezelfde taal spreken en er nadrukkelijker mee bezig zijn. Aandacht voor de logistieke processen tijdens een grote of langdurige inzet is belangrijk. Het is vaak een taak die je er niet zomaar even bij doet. Bovendien is het ook handig dat de personen die belast zijn met deze taak, vooraf weten hoe een en ander in de regio is geregeld en waar ze wat kunnen bestellen.'

CURSUS

Schipholt heeft de cursus samen met zijn projectgroep en de Brandweeracademie ontwikkeld. De pilotopleiding bestaat uit vier cursusedagen. Er is ruim aandacht voor de rol van PC-LOG, de taken in het veld en de opbouw van logistiek. 'We hebben de opleiding vooral praktisch ingestoken', vertelt Jaap Molenaar van de Brandweeracademie. 'Iedere ochtend was er een theoriegedeelte dat in de middagsessie direct praktisch kon worden toegepast. Aan de hand van de FAB-CM methodiek, die ook in de OvD-leergang wordt gebruikt als opvolger van de BOB-methode, zijn we ingegaan op hoe je voldoende eten en drinken, de aflossing en overdracht, het schoon werken, bijzondere blusmiddelen, ademluchtmaterieel en brandstof tijdens een incident kunt regelen. Daarnaast hebben we aandacht besteed aan het inrichten van een verzorgingsplaats en het organiseren van de uitgangstelling. Waar doe je dat? En waar moet een uitgangstelling aan voldoen?'

Eén van belangrijke aspecten bij alle onderdelen in de opleiding is volgens Molenaar het plannen. 'Als je weet hoeveel tijd je nodig hebt om iets te regelen, weet je ook veel beter wat je wel en niet kunt en wat je wel of niet nodig hebt. Er zijn kengetallen voor bijvoorbeeld de behoefte aan eten en drinken bij lichte, middel-zware of zware arbeid gerelateerd aan de temperatuur. Als je dat weet, kun je daar makkelijker en sneller op inspelen.'

In de vier dagen wordt veel gewerkt met praktijkcasussen. Daarbij wordt gestart met overzichtelijke incidenten en wordt toegewerkt naar langdurige en complexe incidenten die veel meer vragen van de logistieke organisatie. 'We bouwen het op in duur en complexiteit. Hoe langer en complexer een incident is, des te belangrijker het is om goed vooruit te denken en te plannen en te zorgen voor een goede overdracht.'

GOEDE BASIS

Jules Bertrand uit Veiligheidsregio Zuid-Limburg is een van de deelnemers geweest aan de pilotopleiding. Hij vindt de cursus een goede basis waarmee het logistieke proces verder kan worden ontwikkeld. 'Logistiek was tot nu toe vaak een taak waarin veel moest worden geïmproviseerd. Tijdens de opleiding hebben we geleerd om de stap te maken naar het organiseren. Door vooruit te denken, kun je zaken sneller regelen en er meer structuur aan geven. Het is echt een specialisme, waarbij je naast de inzet ook oog moet hebben voor de voorbereiding en de afbouw. Het was fijn dat er oog was voor het beheersen van alle fasen en dat veel praktijkvoorbeelden werden behandeld. Bijvoorbeeld de brand in de mergelgrot in mijn regio. Een bijzondere casus, waarbij niet alleen de duur van de inzet, maar ook de internationale bijstand een complicerende factor was. Bij een inzet die meerdere dagen duurt, loop je tegen een punt aan waarin de behoefte overstijgt wat je kunt leveren. Dat is een uitdaging.'

Bertrand noemt de cursus ook nadrukkelijk een goede basis, want hij vindt niet alleen dat de opleiding waardevol is, maar ook dat er een vervolg moet komen. 'We moeten een netwerk omgeving zien neer te zetten waarop we met de logistieke mensen uit het land van elkaar kunnen leren. We moeten ervaringen en kennis uit kunnen wisselen. Alleen op die manier kunnen we dit specialisme echt naar een hoger niveau tillen. De PC-LOG moet worden geborgd binnen Brandweer Nederland.'

In Zuid-Limburg wordt gewerkt met coördinatoren logistiek.

Bertrand is daar een van. In de regio zijn ze een logistiek plan aan

het opstellen. Veel dingen zijn volgens Bertrand al geregeld, maar het is te versnipperd. 'Ik wil alles bundelen en herijken. Waar kunnen we wat vandaan halen en wat kunnen partners voor ons betekenen? Als we daar in de planvorming al meer structuur in hebben, helpt dat tijdens een inzet. Zo heb ik nu al cateraars gevonden die binnen anderhalf uur voor tweehonderd personen een warme maaltijd op locatie kunnen verzorgen. Als je die afspraken vooraf maakt, kun je het sneller regelen en beter afstemmen op de behoefte, zodat je meer kwaliteit kunt leveren.'

REKENMODELLEN

Vanuit Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond heeft Maarten Worp aan de cursus meegedaan. Binnen de regio is hij beleidsadviseur risico- en crisisbeheersing. 'Ik wilde er graag een operationele taak bij, omdat ik ervaring heb met logistieke processen is dat een voor de hand liggende keuze.' Eén van de dingen die Worp tijdens de cursus opviel is dat de variëteit tussen de regio's groot is. 'De ene regio belegt de taak bij een OvD, terwijl een andere regio er een specialisme van maakt. De meeste regio's organiseren het monodisciplinair, terwijl wij in Rotterdam-Rijnmond dit multidisciplinair invliegen. Die verschillen maken de opleiding uitdagend. Het is interessant om ook van andere regio's te horen hoe zij het doen en waarom ze daarvoor gekozen hebben.' Die verschillen hebben tijdens de pilotopleiding volgens Worp ook gezorgd voor discussies. 'Soms ging het erg over operationele details, zoals een type ademluchtfles met een type koppeling. Dat vind ik minder belangrijk. Voor mij is het juist de bedoeling dat ik op tijd signaleer dat er ademlucht nodig is en dat laat komen. Van de details hoef ik

geen verstand te hebben.'

In de cursus worden ook rekenmodellen behandeld waarmee de PC-LOG kan berekenen hoeveel waarvan nodig is. Erg handig, vindt Worp. 'Al hoef ik de details van de rekensom niet te weten. In het veld hebben we geen tijd om alles uit te rekenen. We hebben een tool nodig waarmee we snel kunnen zien hoeveel eten en drinken we bij welk weertype en aantal personen nodig hebben. Dat geldt ook voor de andere materialen die we moeten regelen, bijvoorbeeld brandstof en ademlucht. Het is makkelijker als we snel alle kengetallen die we nodig hebben, inzichtelijk krijgen. Je ziet dat logistiek nu vaak achter de incidentbestrijding aanhobbelt. Het is mijn ambitie om te zorgen dat snel in beeld is wat er nodig is en dat ook ter plaatse komt. Dan hoeven we niet langer te improviseren en vanuit schaarste te werken. Daar heeft deze opleiding zeker bij geholpen.'

Wel ziet Worp graag dat ook echte oefeningen voor de PC-LOG worden georganiseerd. 'In de cursus hebben we al het geleerde kunnen toepassen in table-topoefeningen. Het nadeel daarvan is dat als ik zeg dat ik de klus heb geklaard, dat in die oefening ook zo is. In de realiteit hoeft dat niet zo te zijn. Bij grote oefeningen in de regio zou ik dit deel dus graag willen toevoegen. Daarnaast zouden terugkomdagen denk ik een welkome aanvulling zijn. Op die manier kun je een community organiseren, zodat we ook van elkaar kunnen leren. De intentie om dat op te zetten is uitgesproken.'

VOORUIT DENKEN

Uit Veiligheidsregio Gelderland-Midden heeft Jan Floorijp de

pilotopleiding gevolgd. 'Wij hebben nog geen PC-LOG in de regio. Ik heb de opleiding vooral gevolgd om te kijken of het iets voor onze regio is en of we dat in de regio beter kunnen wegzetten. Op dit moment doen OvD's in onze regio de logistieke taak erbij. Hebben ze het te druk, dan wordt een tweede OvD gealarmeerd.' Eén van de voordelen van de cursus vindt hij dat wordt geleerd om vooruit te kijken en denken en overzicht te krijgen. 'Op dit moment is het nog veel improviseren. Overal in onze regio staat ook wat. Het is goed dat we daar beter inzicht in krijgen, zodat we tijdens een incident ook beter weten wat we waarvandaan kunnen halen.' Welke personen in de regio de opleiding gaan volgen en de functie van PC-LOG gaan vervullen, weet Floorijp nog niet. 'Vanuit vakbekwaamheid willen we eerst kijken welke mensen geschikt zijn voor deze functie. Een tweede stap is om hen wegwijs te maken in de materie en ze de opleiding te laten volgen. Het wordt in ieder geval geen aparte piketfunctie. We denken erover om een dienstdoende OvD deze taak te geven.'

EVALUATIE

In de pilotopleiding is iedere lesdag geëvalueerd. Molenaar: 'We wilden weten wat de cursisten ervan vonden. Wat vonden ze goed en minder goed? Aan de hand daarvan kunnen we de cursus bijschaven. Het werken met een theoriedeel in de ochtend, gevolgd door praktische toepassing in de middag is erg goed bevallen. De FABCM-methodiek kan wat korter aan bod komen. Deze tijd kan worden gebruikt om meer aandacht te schenken aan de onderdelen leidinggeven en delegeren. Ook de samenwerking met de Hoofd Ondersteuning mag nog wat meer aandacht krijgen. Daarnaast is er de wens om voor de laatste lesdag één of twee casussen veel verder uit te diepen.' De Brandweeracademie voert op dit moment de aanpassingen door in de cursus. In mei start de tweede opleiding. Molenaar: 'Hiervoor zijn nog plaatsen beschikbaar. Op onze website is alle informatie te vinden en kunnen belangstellenden zich aanmelden.' ■